

16.63x14.49	1	עמוד 24	כותרת - ידיעות אחרונות	23/10/2013	39330860-2
מכון מנדל למנהיגות - 5510					

אלי גוטליב • הנובל שאיבדנו

רתימת המוחות

בלשון מחברי המחקר: "ישראל מאמינה שיש לה מערכת חינוך טוֹרָה, אבל לא סומכת על המורים שיוציאו אותה לפועל".

רגשות מעורבים אלה נובעים מציפיות לא מציאותיות. מערכת החינוך בישראל אינה הטובה ביותר בעולם וגם אינה הגרועה ביותר. יש בה כיסים של מצוינות שעדיין יכולים לטפח כישרונות מעולים, אבל כמו במדינות רבות אחרות כיסים אלה נעשים פחות ופחות נגישים למעוטי האמצעים. החינוך הציבורי נחשב בעבר מכשיר רב-עוצמה לשוויון. כיום הוא משעתק את הפערים הקיימים במקרה הטוב, ומגדיל אותם במקרה הרע.

התמודדות עם אתגרים חברתיים מורכבים דורשת יצירתיות, אומץ לב, דייקנות ועקשנות, בדיוק כמו אלה הדרושים לשם פריצות דרך במדע. במקום לקונן על בריחת המוחות ועל כשליה של מערכת החינוך, עלינו למצוא דרכים לרתום את המוחות הטובים ביותר שלנו למשימת סגירת הפערים בחינוך בישראל.

עבודתי ב"מכון מנדל למנהיגות" מפגישה אותי עם מאות מועי מדים מדי שנה – מהאקדמיה, מתחומי ההיי־טק והמשפט ומהצבא. כולם מחפשים דרכים לתרום תרומה עמוקה יותר לחברה הישראלית ומאמינים שאפשר לעשות זאת באמצעות החינוך. הם מוכנים לוותר לשם כך על משכורת גבוהה יותר ועל קריירה נחשבת יותר. אני בטוח שיש עוד ישראלים רבים כמותם, בארץ ומחוצה לה.

כפי שתוכניות "מרכזי מצוינות" ו"מדענים חוזרים" מראות, ממשלת ישראל יודעת ליצור מסגרות כדי להחזיר אקדמאים בני־תה. אבל יוזמות אלה מתמקדות בתחומי ההתמחות הקיימים של האקדמאים. שמא עלינו, במקום זאת, להפנות את כישרונותינו להתמודדות עם בעיות חברתיות מורכבות בעלות חשיבות לאומית?

יש לנו הכישרון. האם יש לנו הדמיון? ■

ד"ר אלי גוטליב הוא מנהל מכון מנדל למנהיגות

וסגן נשיא קרן מנדל-ישראל

במשך כמה שעות בשבוע שעבר גרתי ברחוב בשכונת לחתן פרס נובל. תחושת הגאווה שלי על הישגנו המשותף התפוגגה עד מהרה, כשהבנתי שאף שעדיין יש לו דירה במרחק כמה בתים ממני, הכימאי הדגול עבר לקליפורניה לפני שנים רבות. נראה שרכים בארץ שותפים לתגובת. כלי התקשורת מיהרו לאמץ שניים מהזוכים בישראלים, אבל כמעט באותה מהירות הפכו אותם לסמלים לבריחת המוחות ולמערכת החינוך המידרדרת שלנו.

תגובה זו נראית כמקרה מוזר של לא לאכול את העוגה וגם לא להשאיר אותה שלמה. אפשר להבין את הגאווה על הישגיהם של כימאים ישראלים. אפשר להבין גם את האכזבה נוכח כישלונן של האוניברסיטאות שלנו להשאיר אצלן את החוקרים המוכשרים. אבל גאווה ואכזבה בעת ובעונה אחת?

גישתנו הרויקושית בחינוך בישראל אינה מצטמצמת רק לפרס נובל. לצד כתבות על חתני הפרס פורסמו בעיתוני סוף השבוע האחרון כתבות על מחקר בינלאומי שהעלה כי מבין 21 המדינות שהשתתפו בו, מעמדו של המורה בישראל הוא הנמוך ביותר. אך למרבה ההפתעה אותה פסימיות לא תפסה לגבי מערכת החינוך.

מערכת החינוך בישראל אינה הטובה ביותר בעולם וגם אינה הגרועה ביותר. יש בה כיסים של מצוינות שעדיין יכולים לטפח כישרונות מעולים, אך הם נעשים פחות ופחות נגישים למעוטי האמצעים

